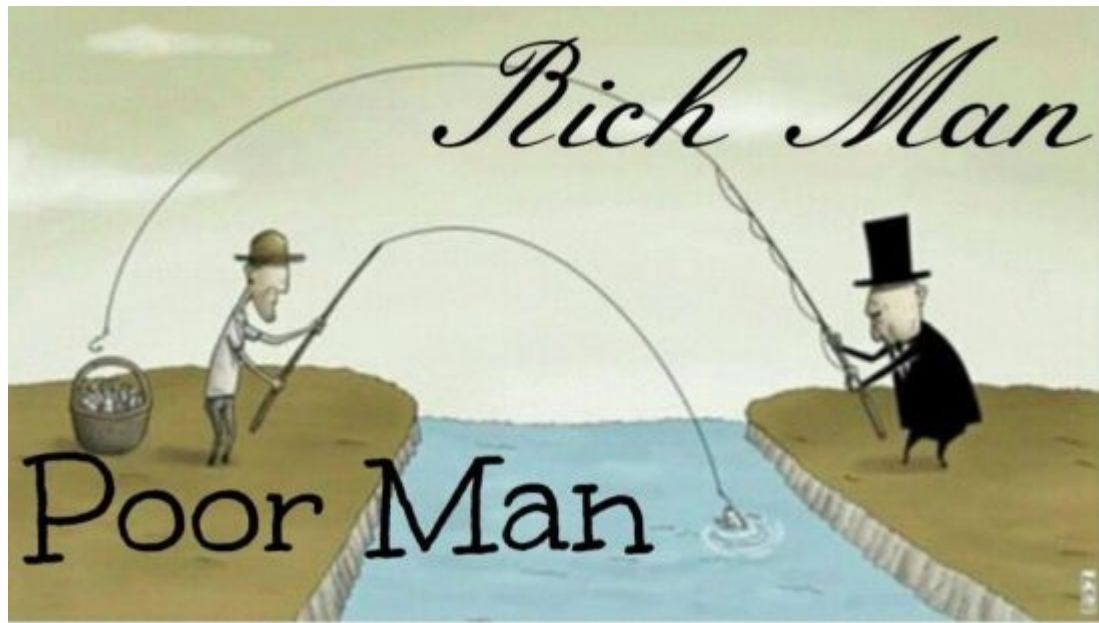

Društvena struktura i socijalizacija

Sistem položaja i uloga

Položaj?

Mesto u društvenoj strukturi koje pojedinac zauzima

Uloga?

Obavezno/zabranjeno, očekivano, ponašanje na koje se ima pravo na datom položaju

Socijalne kategorije - uloge

“Svako društvo koje je diferencirano po osnovu moći, statusa, prestiža, odnosno podeljeno na socijalne grupe (a sva su takva), smešta svakog od nas u jedan broj socijalnih kategorija koje postaju važan deo našeg samoodređenja. U situacijama koje su povezane sa onim aspektima našeg samoodređenja koje delimo s drugima, mi ćemo se u velikoj meri ponašati kao i oni ...” (Tajfel, 1981, 14)

Primeri uloga

Pervazivnost uloga

Trajnost i promenljivost uloga

Komplementarne uloge, primeri?

Sukobi uloga, primeri?

Učenje učenjem uloga

- uloga se mora učiti kao totalni organizovani sistem
- uče se i komplementarne uloge
- retko se eksplicitno podučava

Šta olakšava/otežava učenje uloga

- jasnoća u očekivanom ponašanju koje se vezuje za položaj
- saglasnost o tome kakvo ponašanje vezano za položaj se očekuje
- slaganje da neka osoba zaista ima određeni položaj
- usklađenost sa očekivanjima od komplementarnog položaja
- pervazivnost uloge
- motivisanost da se usvoji određeno ponašanje

Muške i ženske uloge

Razlike između muškaraca i žena u crtama ličnosti, temperamentu, sposobnostima, stavovima itd.
Kako objasniti?

Genetika/biologija?

- Dečaci šimpanze provode manje vremena s majkom nego devojčice
 - Isto važi i za ljude
- Jednogodišnje rezus majmunice provode više vremena s mladuncima, nego dečaci
 - Dečaci manje zainteresovani za bebe
- Dečaci makaki majmuna se grublje i prljavije igraju nego devojčice
 - Dečачke igre „agresivnije“?
- Kapuci majmuni dečaci više kopiraju (kako se nešto radi, šta se jede itd.) tatu i obrnuto
 - Učenje po modelu kod dece?
- Muški rezus majmuni duže se igraju „maskulinim“ igračkama (na točkove, kamion, kola itd.), a ženski „femininim“ igračkama (razne lutke)
 - Deca uzrasta 9-17, 18-23 i 24-32 meseca; na svakom uzrastu dečaci se više i duže igraju tipičnim igračkama za dečake; kod dečaka ta preferencija raste s uzrastom

Muške i ženske uloge

Razlike između muškaraca i žena u crtama ličnosti, temperamentu, sposobnostima, stavovima itd. Kako objasniti?

Društvena konstrukcija?

- Razlike su proizvoljne i rezultata su kulturne elaboracije (M. Mid). U kom smislu?
- Različite uloge muškaraca i žena vode razlikama u statusu i u karakteristikama?
- Različita očekivanja + različiti načini gajenja ženske i muške dece?
- Mogu li se na ovaj način objasniti nalazi na ranim uzrastima?
- Pol vs rod?

Klasna/socioekonomska pripadnost

Često zanemarena u psiholškim istraživanjima. Zašto?

Kako merimo klasnu/SES pripadnost?

Prestiž i ugled koji se vezuje za kategorije

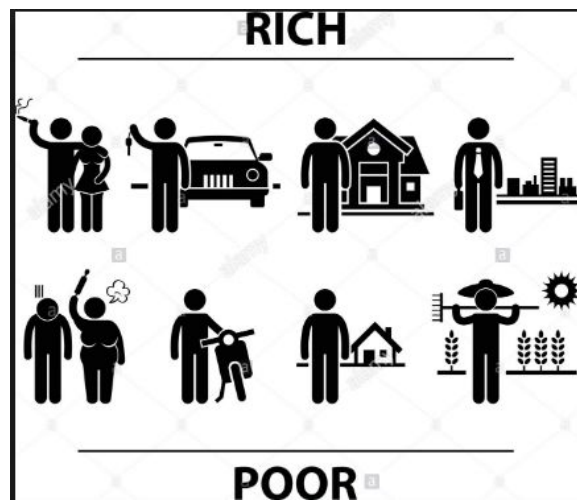
Svest o pripadnosti određenoj kategoriji

Objektivni pokazatelji: prihodi/rashodi, nekretnine, obrazovanje, zanimanje

Klasna/socioekonomska pripadnost

Ličnost i ponašanje određeni su socijalnom sredinom.

Društvo propisuje: zahteve ponašanja, vrednosti, stavove, životni stil za različite socioekonomske kategorije.

Klasna/socioekonomska pripadnost

Mogućnosti razvoja su nejednake, nejednak pristup resursima.

Prisilna i dobrovoljna klasna segregacija - mogućnosti interakcije među klasama?

Kako se uče vrednosti i ponašanja vezana za klasnu pripadnost?

Srednja klasa vs radnička klasa?

Univerzalne vrednosti

Klasne razlike: dužina brige o deci i usmerenost na decu

Vrednosti specifične za srednju klasu? Samokontrola, lični razvoj i afirmacija, ravnopravnost

Vrednosti specifične za radničku klasu? Poslušnost, lojalnost

Koliko je trajno? Primer istraživanja permisivnosti/restriktivnosti, preokret!

Dometi uticaja klasne pripadnosti

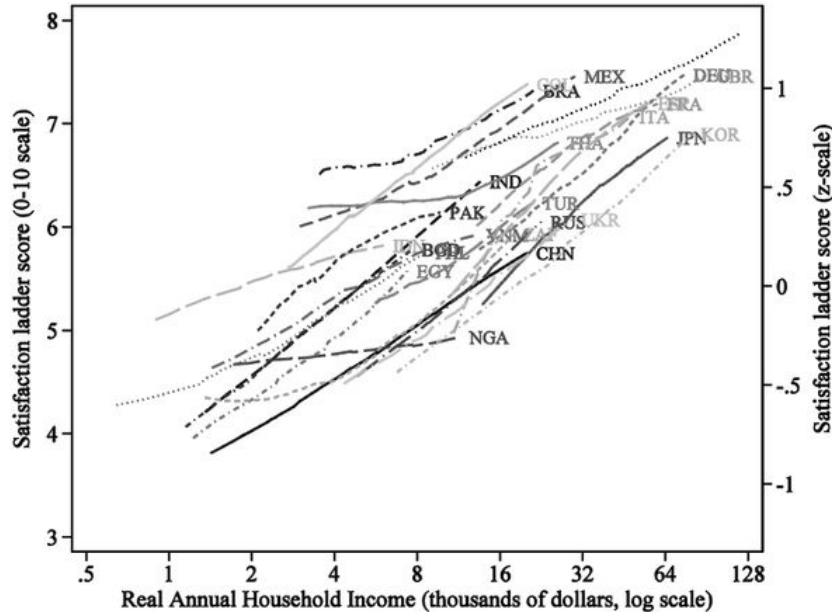
Pripadnost klasi i svest o pripadnosti

Trajnost klasne pripadnosti - vertikalna mobilnost?

Razlike među pripadnicima klasa se smanjuju ili povećavaju u zavisnosti od šire društvene dinamike (ekonomski prosperitet/kriza, raslojavanje/ublažavanje razlika)

Uloga drugih grupnih pripadnosti na ličnost i ponašanje (etnička, religiozna, profesionalna)

Bogatstvo/siromaštvo: “happines plateau”

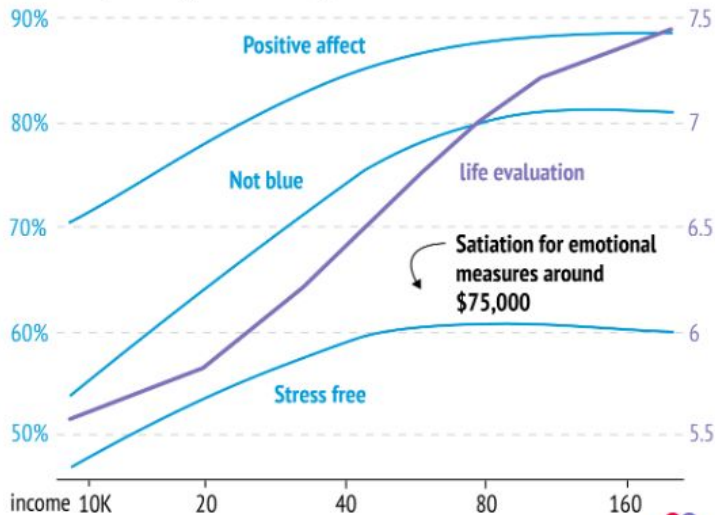
BUSINESS

Yes, Money Does Buy Happiness: 6 Lessons from the Newest Research on Income and Well-Being

Bogatstvo/siromaštvo: “happines plateau”

Hello green, goodbye blues

A similar study found a satiation point around \$75,000 for an individual. While emotional gains disappear after that, gains in life evaluation continue.

Note: X axis scale is not linear.
Source: Kahneman and Deaton (2010)

Money can buy happiness, but only to a point

Bogatstvo/siromaštvo ili nejednakost?

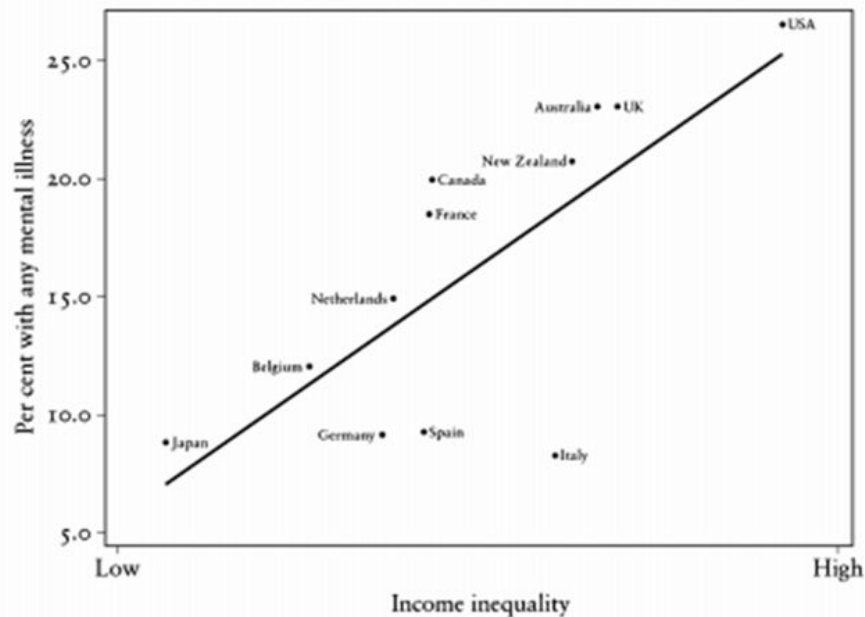

Figure 5.1 *More people suffer from mental illnesses in more unequal countries.*